

Den samizdatu připomíná odvážné lidi z komunistické doby

13.10.2024 - | Ústav pro studium totalitních režimů ČR

V Česku se letos 12. října poprvé v historii oficiálně slavil Den samizdatu, při němž si připomínáme odvážné muže a ženy, kteří publikovali nezávislé tiskoviny v dobách totalitního režimu.

Jiří Gruntorád, někdejší vydavatel samizdatové literatury, kterého kvůli tomu komunisté dvakrát poslali do vězení, jej přitom vyhlásil už roku 2016 a na Slovensku přibyl 12. říjen mezi významné dny již před třemi lety. O jeho zapsání mezi české významné dny rozhodl Parlament ČR až letos v září.

Výraz „samizdat“ vznikl v tehdejším Sovětském svazu a je složený ze slov „sám“ a ruského „izdavat“ – vydávat. Samizdatová literatura vznikala v době totalitního komunistického režimu. Byl to způsob vydávání knih a časopisů, které režim zakázal. Jejich autoři a vydavatelé tyto materiály tajně přepisovali, většinou na psacím stroji, a pak je šířili mezi lidmi, kteří si je navzájem půjčovali. Jako **Den samizdatu** byl 12. říjen vybrán proto, že toho dne v roce 1988 skupina 92 českých a slovenských vydavatelů samizdatů v dopise tehdejšímu komunistickému prezidentu Gustávu Husákovi protestovala proti uvěznění jednoho z nich, křesťanského aktivisty Ivana Polanského z Dubnice nad Váhem.

- Rozhovor s nakladatelem Jiřím Fiedorem o souborném vydání „samizdatového“ časopisu Vokno

<https://www.ustrcr.cz/den-samizdatu-pripomina-odvazne-lidi-z-doby-komunisticke-totality>